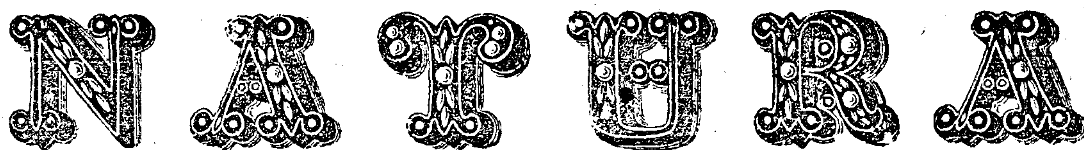
ANUL VI. No. 44. 29 NOEMBRE 1865.

JURNAL DE SCIINȚE.

ESE DE PATRU ORĬ PE LUNĂ

Prețul abonamentuluĭ:

Bucurescĭ. . . . 64 leĭ pe an
Districte . . . . 69 — —

REDACTORĬ:

Dr. C. ESSARCU şi Lt. D. ANANESCU.

ABONAMENTELE

se fac la Redacţiă, Strada Seraphim, ce 'ĭ ḑice ş'a Pensionatuluĭ No. 10, în dosul Coltzi, şi la DD. Librarĭ.

INSTRUCȚIA ȘI EDUCAȚIA.

«Ne se poco io vi dia, da imputar sono,
Chè quanto io posso dar, tuto vi dono.
Ariosto.

Dacă pucin vĕ daŭ, nu sunt de imputat
Căcĭ cât pot da, tot vĕ daŭ.

«Popolul care are celle maĭ bune scholĭ este cel d'ântêiŭ dintre popolĭ; dacа nu este astăḑi va fi mâine.

(«Iules Simon» l'Ecole).

ATHENEUL ROMÂN. — ÎNCEPEREA LECTURELOR PUBLICE.

Duminică la 28 Decembrie D. V. Alexandrescu a deschis lecturele publice ce se vor face anul acesta de membri Atheneuluĭ român.

Talentul şi cunoscinţele D. Alexandrescu pe de o parte, iar pe de alta importanța subiectuluĭ ce tracta au captivat în timp de maĭ mult d'oră atenția unuĭ public numeros, alle căruĭ dese aplaude ne dispensă de a aduce orĭ ce laudă.

Câte-va pasage din lectura D. Alexandrescu aplaudate cu căldură de membri Atheneuluĭ vor face cunoscut publiculuĭ spiritul de justiție, de respect şi recunoscință de care Atheneul e animat pentru aceia din veterani noştri care au lucrat pentru limba, litteratura şi prin urmare pentru naționalitatea română.

Există un têrrăm neutru unde, avem nestrămutata convicție, toțĭ Românĭ, atât de mult divisațĭ prin luptele politice, nu vor întârḑia de a 'şĭ da mâna.

Timpul nu e depărtat când, începĕnd sacrele şi generósele lupte alle arteĭ, litteratureĭ, sciințeĭ, eĭ vor veni cu toțĭ în templele serene alle Concordieĭ de a se înfrăți în spirit şi în inimă, şi, maĭ bogațĭ de cât pin' acum de sciință şi experiență, vor sci a îndrepta lovirile cu maĭ multă efficacitate în contra mareluĭ inemic.[1])

Terrămul de înfrățire şi concordie nu póte fi altul astăḑi de cât terrămul litterar şi sciințific. Pe terrămul politic nu prevedem decât discordie, confusie, ură, anarchie, neputință.

Cititori serioşĭ şi cu prevedere aĭ Natureĭ se vor grăbi maĭ pucin a ne acusa de unele din ideile emise în acest jurnal, decât atâția şi atâția amicĭ aĭ noştri alle cărora atacărĭ, sperăm că nu vor isbuti a ridica din inima nóstră stima şi sympathia ce avem pentru D-lor.

D. Alexandrescu, dupŏ ce a vorbit despre fabulă în genere, a arĕtat originea eĭ insistând asupra iubiriĭ naturale a omuluĭ

1) Vedĭ Natura Nr. 14.

pentru *ficțiune*, și nevoia luĭ în timpĭ de apăsare și de despotism de a spune ce cugetă despre adevĕr, despre bine și despre just.

A justificat acéstă propositiune prin exemple împrumutate litteratureĭ nóstre române arătând că, pe când un poet român Negruzzi era trimes la închisóre pentru că a îndrăsnit a ḑice:

Aux âmes bien nées que la patrie est chére!

un fabulist putea ḑice: (Să fie bine întelles că vorbim de timpurile trecute).

1⁰ Judecători sunt cu pufușor la botișor.

2⁰ Oameni sunt la curte în favóre pentru că în patru labe sciu a umbla și fac aport.

3⁰ Judecata hotărasce ca păgubașuluĭ pelicica să se dea, iar carnea tribunalul deposit s'o ia.

4⁰ D'ar fi și în lumea mare
Vĕḑută urma la tilharĭ
Atuncĭ mĕ jur fŏră mustrare
Că s'ar vedé și în curțĭ marĭ.

5⁰ D-ḑeŭ să ne feréscă
De judecata măgărésca.

6⁰ În cumpăna dreptățiĭ, cașul 'i a cumpănit,
Pînŏ ce prigonitori cu nimic s'a pomenit.ŭ

D. Alexandrescu a făcut în urmă istoria fabuleĭ amintind pe principali fabuliștĭ din antiquitatea classică și, citând cu un desgust, căruia membri Atheneuluĭ i aŭ dat complecta lor adesiune, câte-va adfabulațiunĭ alle timpilor de prosternațiune precum:

Capul plecat, nu'l taie sabia.
Mâna ce n'o pocĭ mușca linge-o, —

ajunge în fine la Cinchindeal alle căruĭ fabule furā tipărite în anul 1814.

„A vorbi de Cichindeal dupŏ marele nostru litterator român, D. Heliade, ar fi o cutezare, ḑice D. Alexandrescu, daca ce avem a ḑice nu ar fi un sincer omagiŭ al generațiunii melle pentru autorul *Căderiĭ Dracilor* pentru dovada de gustul seŭ litterar, dată cu editarea fabulelor luĭ Cichindeal. La multe și pe mult timp vom avea început la acea abundantă sorgintă care se chiamă Heliade, Văcărescu, Voinescu, Alexandrescu, Rossetti etc. etc. (aplaude și maĭ cu sémă din partea membrilor Atheneuluĭ).

D. Alexandrescu dupŏ ce expune repede biographia luĭ Cichindeal examină fabulele salle din punctul de vedere al formeĭ și al fonduluĭ. Dupŏ ce arată câte-va veritățĭ cam aspre ce Cichindeal ḑice *cocónelor*, insistă împreună că Cichindeaĭ asupra roluluĭ femeeĭ în societare:

„Muierea bună și înțeléptă, ḑice Cichindeal „întórce pe bărbatul eĭ spre bine, afară numaĭ „de va fi cu totul doghitoc, iar pentru acésta, „care e cu minte caută bine dupŏ cine se „va mărita, și bărbat bun poftesce ei-și, iar „nu nebun, vănturos, trufos și jucător.

D. Alexandrescu citesce maĭ multe pasage din Cichindeal alese cu mult tact si cu mult gust. Notăm și aplaudăm din tótă inima ideile care au atâta analogie cu celle susținute cu atâta obstinație de „*Natură*.“

Lumină, (Instrucție) ḑice Cichindeal, căcĭ „lumina este luminarea mințiĭ care ne arată noe adevêrul, iar întunerecul credinții deșarte face.“

„Lumina (Instrucție) și guvernele rele „nu maĭ pot fi!“

„Mare fericire ar fi pe lume ca omul „(format prin Educație) să pótă să nu gîndéscă, nicĭ să scrie, nicĭ să vorbiéscă de „reŭ.“

O mică digresie.

Orĭ ce român bine cugetător, meditînd cu seriositate asupra stăriĭ nóstre sociale și politice, ajunge inevitabil la acellaș adevĕr ce 'l proclamăm în tóte ḑilele în „*Natură*.“

„De maĭ mulțĭ anĭ, ḑice un bărbat cu o lungă experiență chĭștigată în lungĭ lup-

te politice [1]) societatea nóstră se învîrtesce într'un cerc viţios, un reŭ mare ne apasă. cătăm cu toţi isvorul acelui reŭ, fie-care îl vedem în deosebite locurĭ dupŏ punctul de vedere în care ne punem; îl vedem în regulament, în convenţiune, în posiţia nóstră geographică, în lună şi în sóre; nimenĭ însă nu a căutat să supliniască lipsele ce avem, óre ignorenţa şi erórea (lipsa de Instrucţie şi Educaţie) nu aŭ elle nicĭ o parte în starea tristă în care ne aflăm. „Şi iarăşi.

Schóle, trimeteţĭ, părinţĭ, pe copii voştri la schóle, daţi-le instrucţie, daţi-le instrucţie.

Dar să ne întórcem la Cichindeal.

„Singura băbărţie şi vitejie, dice Cichindeal, a unuĭ norod fără nicĭ o învăţătură (Instrucţie) şi fŏră de înţellépta rânduială, este asemenea cu tăria şi puterea dobitocéscă, ce se apără pînŏ la o vreme, apoĭ maĭ pe urmă trebuesă dicĕ: voala şi să se plece.„

„Invăţătura, înţellepciunea şi orânduiala stăpânirilor şi iscusinţa urmédă numaĭ dupŏ norodul cel luminat."

Si Cichindeal cere scholĭ şi iar scholĭ.

„Când învăţătura va înflori, ce va cănta căntărĭ de biruinţă, căcĭ mojicia şi nesciinţa cea nebună nu pot, de cât pînŏ la o vreme pe scaune mult să şédă, şi coróne de aur pe cap să pórte şi bunătatea s'o calce şĭ s'o răpéscă.„

Si cu o inspiraţie profetică Cichindeal strigă:

„Minte, mărită naţie Daco-Română, în tótă România, Moldavia, Ardél, ţérra unguréscă, şi când te veĭ lumina cu învăţătură (Instrucţia) cu luminatele fapte tu te veĭ *uni*!

Ne oprim aci. Orĭ-ce comentariu nu póte de căt să slăbéscă forţa cuvintelor luĭ Cichindeal.

Ne facem datoria de a exprima aci tótă gratitudinea nóstră pentru cel ce a dat litteratureĭ române pe Cichindeal şi cel ce cu consciinţă şi cu talent lucréză pentru a face cunoscut publiculuĭ român pe marele fabulist ardelén.

— Ne pare rĕu că spaţiul nu ne permite ca să vorbim pe lung şi despre lectura D-l Stăncescu. O dicţiune plină de elegantă, un styl corect în care publicul a putut vedea un litterator distins, ideĭ solide şi savante, exprimate sub o formă artistică, iată cum credem a putea caracterisa în câte-va cuvinte lectura D-luĭ Stăncescu. O mică critică. D. Stăncescu a fost prea *savant* pentru publicul mixt ce îl asculta şi a cam perdut din vedere caracterul *popular* ce trebuie să aibă lecturele publice.

Din parte-ne, noĭ n'am avea nimic a dice asupra gesturilor sélle, credem însă că publicul român e sever în acéstă privinţă, şi cerre maĭ multă sobrietate de gesturĭ.

— Ne am asoţiat din tótă inima cu aplaudele ce aŭ însoţit desvoltarea în care D. Stăncescu a intrat pentru a proba influenţa Artelor asupra Instrucţieĭ şi Educaţieĭ unuĭ popor.

— În aceaşĭ di când în Bucurescĭ se deschid lecturile bublice, în Galaţĭ D. Troténu anunţă în jurnalulŭ sĕu *Mercuriul* deschiderea lecturelor salle.

Am dori a vedea în Mercuriul o colónă saŭ duoĕ în care (lăsându-se la o parte trebile comerciale) onorabilul nostru Confrate să vorbéscă publiculuĭ de sciinţă, artă şi litteratură.

Bun suces, junele nostru amic, căcĭ suntem toţĭ amicĭ, aceea care ne grupăm împregiurul uneĭ ideĭ şi unuĭ sentiment comun! *E.*

1) D. I. Ghica în remarcabila sa broşură; *Couvorbirĭ Economice*. Ne pare reŭ că natura jurnalului nostru nu ne permite a vorbi despre interesantele sale broşurĭ. Am dori ca celle-l'alte jurnale să imite exemplul dat de *Sentinella* de a atrage atenţia publiculuĭ asupra unor studiĭ aşa de folositóre.

MÂNA OMULUI
CA ORGAN DE PREHENSIUNE ŞI RAPACITATE.

Daca omul ca fiinţă intelligentă, morală şi socială se desparte printr'un abis de tóte celle-lalte animale, ast-fel în cât să merite a constitui un Regn în parte: *Regnul uman*; prin organisaţia sa însă materială, el se asémănă atât de mult cu celle-l'alte mamifere şi maĭ cu sémă cu maimuţele, în cât ne este imposibil de a face dintr'ênsulŭ maĭ mult de cât... un frate de cruce cu Urang-Utanul.

Există o sciinţă materialistă[1]) ce se unesce fórte cu exigentele doctrinelorŭ despotice, sciinţa care nu vede în om de cât organisaţia materială, de cât materia, materia în mişcare şi nimic maĭ mult, sciinţă şi doctrine care ne conduc la dispreţul omuluĭ şi care au de consequenţă logică ca ceĭ maĭ tarĭ şi ceĭ maĭ puternicĭ să tracteze pe ceĭ maĭ slabĭ cu asprime, cu nepăsare, cu dispreţŭ.!

Nu văd într'adevĕr pentru ce să am considerare şi respect pentru o fiinţă în care nu constat de cât argilă, de cêt huma saŭ noroiul ce îl calc în picioare, şi nu vĕd iarăşĭ pentru ce (când vom putea) să nu o sub jug, să nu o puiŭ în lanţurĭ, să nu mĕ serv de dînsa ca de o machină pentru a 'mĭ satisface plăcerile, pentru a 'mĭ immulţi voluptăţile, pentru a 'mĭ sătura pasiunele.

Când însă sciinţa cea adevĕrată (căcĭ cea-l'altă sciinţă e falşă) vine să 'mĭ dică: că omul nu e compus numaĭ de materie, de argilă, de humă, că o schinteе divină îl animă, atuncĭ încep a concipe respect pentru dênsul şi personalitatea umană mi se pune înainte cu drepturile salle imprescriptibile şi sacre!

Cititori attentivĭ aĭ „Natureĭ" au putut înţellege că acéstă din urmă e sciinţa nóstră. Stabilirea unuĭ Regn uman, despărţit de tóte celle-l'alte regnuri, ăncŏ din primul numĕr şi în prima conferinţă publică ce am avut onóre a ţine, a lăsat să se întrevadă acéstă idee.

Organisaţia materială însă a omuluĭ ne ocupă şi ea în gradul cel maĭ înalt, şi cunoscinţa acesteĭ organisaţiĭ o considerăm ca un fact de o importanţă capitală.

Să luăm astă-dată un organ al omuluĭ, singurul prin care el se distinge de mamiferele superióre.

Voim a vorbi despre mână.

La tóte celle-l'alte animale, chiar la maimuţe, mâinile represintate prin membrele anteriórе, servesc de organe prin care elle umblă pe pămênt. La om singur, mâinele, ne maĭ fiind necesariĭ (din causa attitudiniĭ salle verticale — situs erectus) de a 'l purta pe sol (pe pămênt), — rĕmân libere şi sunt întrebuinţate la o mulţime de lucrurĭ.

Urmând în seria animală raporturile fiinţelor cu pămĕntul, vedem că celle maĭ inferióre dintre dînsele (s. e. polipi) sunt fixate cu solul şi nu se pot mişca murind în locul unde aŭ născut. Altele maĭ superióre nu maĭ sunt fixate cu solul, dar sunt cu totul în contact cu dênsul. Când se mişcă elle îşĭ tîrăsc corpul asupra pămêntuluĭ în tótă lungimea luĭ (sp. e. vermi). Cu cât maĭ mult ne suim în seria animală, cu atât fiinţele se depărtéză de pămênt şi devin maĭ puçin tîritóre. Reptiliile superióre, bróştele, mamiferele precum caĭ, boi, câniĭ), tind din ce în ce a se depărta de pămênt şi a nu fi în contact cu dênsul de cât printr'o mică parte a corpuluĭ lor. Mamiferele nu sînt în contact cu pămêntul de cât prin celle patru membre anterióre şi posterióre (picióre-le din'ainte şi dindărăt). In fine maimuţele ca să se susţie pe pămênt nu se serv cu membrele anterióre saŭ mâinile de cât rare orĭ. Posiţia corpuluĭ maimuţelor este intermediară între posiţia orizontală şi cea verticală.

In fine la om mâinele devin cu totul libere. Omul nu attinge de pămînt de cât printr'o mică parte a corpuluĭ seŭ (*talpele piciórelor*). *Atitudinea* luĭ este cu totul verticală şi singur îşĭ póte îndrepta privirile către cer. (Contemplator cœli, cœlestiumque rerum, Cicero).

Mâinele numaĭ serv de loc a'ĭ purta corpul afară numaĭ daca uni philosophĭ misanthropĭ saŭ po-

1) Vedĭ Nat. No. 2.

litici nu vor convinge pe ómenĭ că e maĭ bine să mérgă pe patru picióre[1]), căcĭ ast-fel par maĭ umiliţĭ şi se apropie de animalele tiritóre.

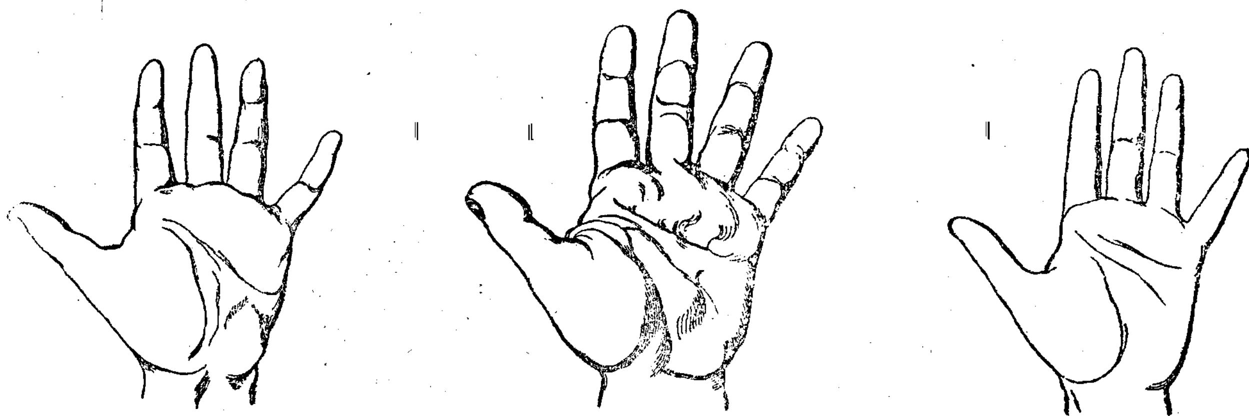
Mâinele nu serv mai cu sémă la om de instrumente de prehensiune, adicĕ: prin elle el póte apuca tóte obiectele de care are trebuinţă, saŭ asupra cărora el voesce a'şĭ exercita industria.

Elle sunt admirabil conformate pentru acest scop. Patru degete pe aceéşĭ linie înḑestrate de mişcărĭ fórte variate şi un deget maru (le pouce) oposabil.

Gînditu-te-aĭ vre o dată, amabilul meŭ cititor, la marea, imensa, extraordinara importanţă a degetuluĭ celluĭ mare? Când iţĭ voiŭ spune că fĕră degetul cel mare nimic din lucrurile omenescĭ, nimic din construcţiile, productele şi minunele industrieĭ n'ar exista. Fĕră degetul cel mare omenirea ar trăi ăncĕ pînĕ acum în visuinĭ, şi nu ar fi fost cu putinţă omuluĭ de a 'şĭ construi locuinţele magnifice[1]) ce împodobesc oraşele celle marĭ.

Oposabilitatea degetuluĭ celluĭ mare în rapport cu celle-l'alte patru degete iată sorgintea întregeĭ civilisaţiĭ materiale. Numaĭ prin oposabilitatea acestuĭ deget în raport cu celle-l'alte patru, se pot împlini condiţiile necesariĭ, pentru a face ca omul să pótă apuca tóte obiectele ce il încongóră. Inchipuesce'ţĭ că acest deget se afla pe aceéşĭ linie cu celle-'lalte, saŭ maĭ bine, fă Domnia-Ta singur experienţa următóre: încércă amabile lector de a ţine acest deget pe aceéşĭ linie cu cele-l'alte patru; încércă de a apuca vre un obiect, vre opétră óre care... ca să aruncĭ în aceia care cu ocasia Atheneuluĭ roman, fac într'un mod malicios (glumeţ) *experienţe* asupra *iritabilităţiĭ* ómenilor. Eĭ bine! vedem că pétra (maĭ cu sémă fiind că aĭ voit să eĭ o pétră prea mare) nu ajunge pînĕ la noĭ!... Ne pare fórte mult bine fiind că nu o pocĭ nicĭ lua nicĭ arunca cu dînsa în noĭ... Votez dar pentru distrugerea oposabilităţiĭ degetuluĭ celluĭ mare şi punerea luĭ pe aceéşĭ linie cu celle-l'alte patru la mâinele tutulor acellora, a cărora *iritabilitate* îĭ va împinge la acte de violenţă asupra asemenilor seĭ... collegilor lor de şi membri aĭ Adunăriĭ elective, aĭ Senatuluĭ, saŭ aĭ Atheneuluĭ român!

— Figurele intercalate în textul acestuĭ articol iţĭ arată, amabile lector, mâna umană cu celle patru degete pe aceéşĭ linie şi cu degetul cel mare oposabil.

Mâna omuluĭ ca organ de prehensiune şi rapacitate.

Maĭ veḑĭ maĭ multe liniĭ saŭ dungĭ pe suprafaça acestor figure. Pentru a'ţĭ explica acelle liniĭ ar trebui să sciŭ Chiromanççia, adicĕ: sciinţa de a ghîci sórta unuĭ individ dupĕ disposiţia şi direcţia lor. Mărturisesc însă că acéstă sciinţă 'mĭ este cu totul necunoscută.

Voiŭ termina acest articol prin duoĕ cuvinte asupra mâneĭ omenescĭ considerată ca instrument de rapacitate.

Asupra acestuĭ punct duoĕ opiniĭ sunt în presenţă, duoĕ systeme, una antiquă şi alta modernă

1) Voltaire citind scrierea luĭ J. J. Roussau: Sur l'inégalité des conditions. In care se vorbesce în contra civilisaţieĭ îĭ scrica cu óre care ironie. Votre livre est écrit avec tant de talent que vous nous donnez l'envie de marcher à quatre pattes. —

1) Veḑĭ între altele palatul D-luĭ. Librecht.

Uniĭ ḑic: Când bagă cine-va mâna într'o putină cu miere iĭ este imposibil de a nu 'şĭ linge extremităţile digitale, (degetul oposabil nu va fi uitat).

Alţi susţin: Când are cine-va înaintea sa o putină cu miere e maĭ simplu şi maĭ comod de a şterge mierea cu putină cu tot.

Care e systema antiquă, care e systema modernă?

Şi ce vot trebuie dat *în favorul* mânilor care sunt admirabil organisate pentru a deveni admirabile instrumente de rapacitate.

E.

SENSIBILITATEA PLANTELOR.

Astă dată luăm pana cu forma resoluţii de a ne menţine în domenul regnuluĭ vegetal şi a nu face nicĭ o excursie în domenele locuite de fiinţele ce conpun regnul animal saŭ regnul uman.

Vom reproduce altă dată experienţele ce am întreprins asupra *sensibilităţiĭ* şi *iritabilităţiĭ* fiinţelor din aceste două din urmă regnurĭ şi, când va fi vorba de Atheneul român, (quorem pars parva sum) vom vorbi cu gravitatea savantă ce se cuvine unuĭ membru al acesteĭ societăţĭ.

Daca ne sculăm cu óre care vivacitate în contra *insensibilităţiĭ*, şi daca *iritabilitatea* (ce în sine nu prea ne place mult) ne aduce óre care plăcere venind în urmă *insensibilităţiĭ*, nimenĭ maĭ mult de cât noĭ nu apreţiază bine-făcătórele efecte şi nu respectă justele susceptibilităţĭ alle uneĭ nobile, demne şi *virile sensibilităţi*.

Dar încă o dată să lăsăm la oparte sensibilitatea virilă şi să ne ocupăm de sensibilitatea vegetală.

Iată o plantă al căria nume e plin de dulcéţă şi de castitate.

Sensitiva pudica.

Simbolul pudóreĭ, ḑice o damă botanistă, acéstă graţiósă plantă ar putea fi în acelaş timp symbolul castitaţii şi al mysteruluĭ.

Cât de uşor s'o atingă cine-va, tóte foliolele eĭ să închid şi ramurile de otdată se înclină spre pământ. Planta păre că încércă o comoţiune profundă.

Iritabilitatea sa însă cea maĭ mare nu o împinge nicĭ odată a vulnera mâna profană ce o ataca. Trebui-vor óre fiinţele din regnul uman să imite acest vegetal? Trebuie să distingem. Suut iritabilităţi şi iritabilităţi.

Sensitiva nu vrea nicĭ să 'şĭ rêsbune, nicĭ să pedepséscă. Asemenea acellor vergine inocente, cărora nu lea trecut nicĭ odată prin minte ideea de a se înarma de asprime, pentru că nu aŭ ideea uneĭ ofense, sensitiva n'are nicĭ un spin. Nu caută de cât să se ascundă când cine-va se apropie de dênsa.

Violeta presenta imaginea uneĭ modestiĭ ce raţionează. Ea se ascunde subt frunze şi acéstă grija a sa arată că ea are prevedere.

Sensitiva e imaginea celleĭ maĭ complecte inocenţe şi celleĭ maĭ candide pudori virginale, ea nu prevede nimic pentru că nu scie nimic. Se arată fără sfială, dar îndată ce bagă de sémă că cine-va o observă de aprópe, ea se ascunde cât póte ca să n'o véḑă nimenĭ. Acéstă sensibilitate pare întrênsa un instinct, un sentiment dar nu o precugetare calculată.

— Ce păcat ca savantul nemilostiv va veni să ne probe ca în acéstă descripţie, daca póte fi óre-care poesie, sciinţa nu póte găsi date positive.

Dar să nu lăsăm âncŏ pe severul şi aridul savant să vorbéscă şi dăm cuvêntul... damelor botaniste.

S'aŭ atribuit *sensitivei* proprietăți și maĭ extraordinare. Și se dice că un philosoph a înebunit dîndu'șĭ osténéla sa examină și să explice extraordinaritățile acestei plante!!

In America tropicală există boschetur̆ (dumbrave) întregĭ formate de sensitive. Si când călĕtorul străbate aceste dumbrave, pasurile caluluĭ seŭ fac de departe pe tóte sensitivile să se contracte ca cum ar fi speriate de sosirea cavalerului.

Adesea o radă a sóreluĭ saŭ umbra unuĭ nor este îndestul ca să producă o animație manifestă pîntre dînsele.

Iată âncŏ un phenomen forte curios. Acest phenomen s'a observat de un savant botanist forte renumit și forte serios Desfontaines. Luând cu dînsul întrăsura sa o sensitivă (trebuie să fie lucru plăcut aĭ voiagea cu o sensitivă!) el observă că tóte foile seositivei se închiseră și ramurile salle se înclinară spre pămênt îndată ce ea simți sguduitura trăsureĭ. Lucru estraordinar! călletoria prelungindu-se, Sensitiva deschise una dup' alta tóte foile salle și le ținu astfel cât timp ținu mișcarea trăsureĭ. Ar fi dis cine-va că ea se obicinuise și nu se maĭ speria de a voiagea cu Desfontaines. Când însă trăsura se opria, phenomenul d'ântêiŭ se reproducea: Sensitiva își închidea foliolelle și dupe ce trăsura mergea cât-va timp, el le deschidea din noŭ.

Exista și o altă plantă ce presintă phenomene avênd tótă aperințele unor phenomene de sensibilitate. Acéstă plantă este:

Vallisneria spiralis.

Acéstă plantă cresce pe fundul unor rîurĭ și maĭ cu sémă pe fundul Rhonuluĭ în Elveția și a câtor-va rîurĭ din Italia.

(Va urma) E.

Publicăm în colónele Natureĭ Statutele Atheneuluĭ Roman. Prin aceste statute, publicul va vedé care e scopul ce își propun membri Athenuluĭ, care miđlócele prin care vor căta a ajunge la acest scop.

În numĕrul Natureiîn care am vorbit despre Atheneŭ am avut grijea însciința pe cititori noștri că vorbim ca jurnalist, exprimând cugetarea nóstră personală. E de dorit ca toți jurnalisti ce vorbesc despre Atheneŭ să aib aceeași grijă.

E.

STATUTELE ATHENEULUI ROMÂN.

CAP I.

Scopul Atheneuluĭ.

Art. I. Atheneul este o societate scientifică, litterară și artitstică.

Art. II. Membri uniți în acest atheneŭ își propunŭ de a'și adăogi cunoscințele prin miđloculŭ discuțiuneĭ și a lectureĭ, și de ale respândi prin cursurĭ publice, foĭ periodice, cărțĭ și corespondințe cu atheneele și societățile analóge din țérră și din streinătate.

Art. III. Atheneul se imparte in treĭ secțiunĭ și anume:
1. De sciințe naturale și politice.
2. De sciințe naturale fisice și matematice
3. De litteratura și Belle-Arte.

Art. IV. Ori-care membru al Atheneuluĭ se va ține de una cel pucin din aceste treĭ Secțiunĭ.

Art. V Atheneul va stabili cursurĭ publice gratuite.

Art. VI. Atheneul va publica indată ce va fi cu putință, o fóiă a sa sciințifică, litterară și artistică.

Art. VII. Atheneul permitându'i miđlócele, va forma o bibliothecă a sa intrun local propriu al societățeĭ.

CAP II.

Membri.

Art. VIII. Ceĭ ântêiŭ 25 subscriitorĭ ai acestor statute suntŭ *Membrti fundatorĭ aĭ Atheneului.*

Art. IX. Pe viitor se alege Membru al Atheneului veri-ce persónă presentată de treĭ Membri. Admiterea se face in ședința ce urméđă dupŏ ședința presintări. Pentru admitere se cere intrunirea majorităței voturilor Membrilor presințĭ. Votul va fi secret.

Art. X. Se póte alege *Membru Corespondinte* al Atheneului, prin majoritatea voturilor, veri-ce perónă avêndŭ diploma de Membru al unuĭ al Atheneu saŭ societate analógă.

Art. XI. Se pot numi *Membri Onorifici*, prin majoritatea voturilor, veri-ce persóne cari aŭ contribuit, aŭ lucrat intrunŭ mod óre-care, in interesul sciințeĭ, a litterilorŭ, a arteĭ și in deosebitŭ a societățeĭ, a Atheneului.

CAP III.

Međiullócele societății.

Art. XII. Fiă-care membru fundator și ordinar al societățĭ se inscrie cu unŭ ajutorŭ de 4 galbenĭ, cari se potŭ plăti in 4 trimestre.

Art. XIII. Cursurile publice ținute de Membrii, se imprimă și se vênd cu preciul cel mai jos posibil, in profitul societățĭ.

Art. XIV. Procentele de sub-ventiuni și darurĭ maĭ insemnate ce ar primi societatea, adaog veniile eĭrut.-

CAP IV.

Constituirea Societăţeĭ.

Art. XV. Societatea se constitue in adunare generală în fiă-care a 4-a lune din fiă-ce lună, la 8 ore séra în localul otărît.

Art. XVI. Secţiunile se adună veri-când dupŏ trebuinţă.

CAP V.

Preşedinţi, Secretari, Cassieri, Redactori.

Art. XVII. Adunarea Generale, cât şi secţiunile 'şĭ aleg din sinul lor, câte un preşedinte, unul saŭ duoĭ Vice-Preşedinţĭ anualĭ şi secretarĭ dupŏ trebuinţă.

Art. XVIII. Adunarea Generale a Atheneuluĭ póte da titlul de *Preşedinte Onorific* la cellŭ multŭ treĭ din persónele celle maĭ eminente din ţérră saŭ şi din streinătate. Pentru acordarea acestuĭ titlu se cere $^2/_3$ din voturile tutulor Membrilor aflătorĭ in Capitală.

Art. XIX. Societatea alege pe fie-care un Cassier din sinul sĕŭ.

Art. XX. Adunarea Generale a Atheneului alege redactorii pentru foile ce se vor publica de asociaţiune cu voturile a $^2/_3$ din Membri aflătorĭ in Capitală.

Art. XXI. Biuroulŭ Adunărĭ Generale in înţelegere cu Biurourile Secţiunilor otărasc programele cursurilorŭ publice anuale.

CAP VI.

Pentru Viitori.

Art. XXII. Statutele aceste nu se vorŭ putea modifica, de cât prin votul majorităţi a douĕ treimi din Membri aflătorĭ în Capitală, dupŏ treĭ chiămărĭ făcute de Preşedintele Atheneului, în care chiămărĭ săfiă indicat scopul convocăriĭ, cu aretarea modificaţiuneĭ propuse.

Art. XXIII. Tóte celle-alte decisiunĭ alle asociaţii uneĭ relative la sfera lucrărilor salle, pentru a fi legale vor trebui să fie luate prin majoritatea voturilor a douĕ treimĭ din Membri aflătorĭ in Capitală. pentru objecte de interes generale al societăţi. Tot assemenea se urmeaḑă şi in Secţiunĭ in interesele Generale alle lor ca Secţiunĭ.

Art. XXIV. Asociaţiunea póte depărta din sinul eĭ prin majoritate de voturĭ a douĕ treimĭ din numĕrul Membrilorŭ locuitorĭ in Capitală, pre asociatul Membru care ar fi căḑutŭ in fapte nedemne.

Preşedinte: *Aurelian* — Vice-preşedinte: *Essarcu*
Secretarĭ: *Văcărescu* — *Em. Creţulescu.*

Duminica viitóre 5 Dec. D. Hăjdău va vorbi despre Moisi, Scylock, şi Gobseck.
Joi 9. Dec. D. Essarcu va vorbi despre Instrucţia şi Educaţia Plantelor ş'a animalilor cu aplicaţiĭ la Instrucţia şi Educaţia omuluĭ.

VARIETAŢI.

Societatea Italiană de sciinţele naturale, a ţinut anul acesta reunirea sa extraordinară la Spezia sub preşedinţa D-luĭ M Capellini professor de Geologie la Universitatea din Bolonia. Maĭ mulţĭ savanţĭ streinĭ aŭ respuns la apelul savanţilor italianĭ. Francia, Marea Britania, Elveţia aŭ fost representate la acestă reunire şi s'aŭ citit memoriĭ importante. Sciiţele Geologice, Mineralogice, Zoologice, Botanice, Paleontologice aŭ occupat succesiv pe membri adunări, care pe urmă aŭ făcut excursiunĭ împrejurul golfuluĭ. Inainte d'a se despărţĭ şi dupŏ propunerea D-luĭ Gabriel de Mortillet, care representa Francia cu Jules Delanoue, adunarea a luat decisiunea în unanimitate ca congresurile internaţionale să se unéscă în toţĭ anĭ cu scop d'a studia inalta antiquitate a omuluĭ pe pământ. Prima unire va avea loc în anul viitor la Neuchatel şi a duoa la Paris în epoca exposiţieĭ universale la 1867. Să sperăm că se va uni vr'o dată şi în Bucurescĭ?

Spiritism. Este o adevĕrată plăcere d'a vedé acum pretutindenĭ genul uman la lucru, făcênd maĭ antêiu reŭ. pe urmă maĭ bine pe urmă bine pe urmă prea bine, şi progresând ast-fel în tóte ramurile cunosciinţelor omenescĭ

Progres se vede în tóte, în sciinţe, în industriĭ. în limba spiritelor şi în magie.

D. Figuier, ḑice, în istoria sa asupra minunilor că duoĕ-spre ḑece persóne formând un cerc împrejurul uneĭ mese, pot pune în mişcare acéstă masă şi să respunḑă la questiunile ce 'ĭ s'ar face; aşa spre ex. ca să ḑicŏ *aşa* masa riḑică o dată piciorul, ca să ḑicŏ *nu* 'l ridică de duoĕ orĭ.

Tot prin loviturĭ de picior se compune tot alphabetul, aşa spre ex: o singură lovitură cu piciorŭ însemnéză *a*, duoĕ loviturĭ însemnéḑă *b*, treĭ loviturĭ *c*, şi aşa maĭ încolo pênŏ la *z*, care are 24 loviturĭ; şi ast-fel se póte urma o conversaţie secretă între individ şi o masă ce se învârtesce.

Pesciĭ din Amazon. Renumitul naturalist din America, *Agassiz*, c'o plăcere nespusă face cunoscut că, în timp de opt ḑille căutând pe ţermurile rîuluĭ Amazon a descoperit ăncŏ opt-spre-ḑece speciĭ nuoĭ de pescĭ necunoscuţĭ, pre lângŏ patru-ḑecĭ şi cincĭ care eraŭ deja cunoscuţĭ; mulţĭ din ăştĭ pescĭ trăesc şi în mare şi în rîurĭ, tot aşa este şi cu mollusci şi cu insectele etc.

Câte alte producţiunĭ alle Natureĭ sunt necunoscute noă care ne credem că scim tóte?

Accidente chimice. Doctorul Phipson scrie din Londra cu data 9 Noembre că: în laboratorul *spitaluluĭ St. Bartholomew*, duoĭ junĭ preparatorĭ, sub-Direcţia, D-luĭ Frankland lucrând la nisce preparaţiĭ cu mercur (argint viŭ), unul treĭ lunĭ, cel-'l-alt cinci spre-ḑece ḑile s'aŭ otrăvit amân-duoĭ, cel d'ântêiŭ a murit, cel d'al duoilea a remas nebun.

Iată pînŏ unde împinge cruḑimea pe savanţi reci care nu privesce de cât materia.

Bucurescĭ — Typographia Stephan Rassidescu, strada Germană, Hanulŭ Ghermany, No. 2.